

**Procedura ochrony małoletnich przed krzywdzeniem przez dorosłych
oraz zapewnienia im bezpieczeństwa
w Samorządowym Przedszkolu nr 127
w Krakowie**

Podstawa Prawna:

- Ustawa z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.) – art. 22c, art. 22b.
- Ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606) – art. 7 pkt 6.

Preambuła

1. Dokument został opracowany na potrzeby Samorządowego Przedszkola Nr 127, aby jasno określić standardy zmierzające do przestrzegania Praw Dziecka.
2. Personel przedszkola zobowiązany jest do przestrzegania zasad Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem.
3. Mając na uwadze dobro dziecka, wszyscy pracownicy przedszkola traktują dziecko z szacunkiem uwzględniając jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie.
4. Zwracamy uwagę na komunikaty wysyłane przez dziecko, które mogłyby wskazywać na ewentualne krzywdy wyrządzone dziecku od osób dorosłych zarówno w przedszkolu jak też i poza nim.

Zasady bezpiecznych relacji pracownik placówki - dziecko

Bezpośredni kontakt z dziećmi

1. Pracownicy przedszkola zobowiązani są do odnoszenia się do dzieci z szacunkiem, wydając dzieciom polecenia rzeczowo, jasno i konkretnie.
2. Pracownicy zobowiązani są do spokojnego tłumaczenia dziecku oraz rozmowy z dzieckiem z pozycji dziecka (kontakt wzrokowy)
3. Niedopuszczalne jest w kontakcie z dzieckiem krzyczenie, używanie wulgaryzmów, wyśmiewanie, straszenie, szarpanie, bicie czy popychanie dziecka.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

1. *Pracownikiem przedszkola* jest osoba zatrudniona na podstawie karty nauczyciela i umowy o pracę . W myśl niniejszego dokumentu są również nimi specjaliści oraz osoby prowadzące zajęcia dodatkowe w przedszkolu.

2. *Dzieckiem* jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
3. *Opiekunem dziecka* jest rodzic/opiekun prawny lub inna osoba, która jest uprawniona do sprawowania opieki nad małoletnim na podstawie orzeczenia sądu (w tym: rodzina zastępcza).
4. *Przez krzywdzenie dziecka* należy rozumieć działania, które powodują, że dziecko doznaje krzywdy fizycznej, emocjonalnej, seksualnej lub zaniedbywania ze strony osób sprawujących nad nim opiekę:
 - *Przemoc fizyczna* jest celowym uszkodzeniem ciała poprzez zadawanie bólu czy gróźb uszkodzenia go w związku z czym wywoływania lęku. Do przemocy fizycznej zaliczamy; popychanie , szturchanie, szarpanie, klapsy, ciągnięcie za poszczególne części ciała, kopanie, bicie, policzkowanie, przypalanie papierosem, duszenie, topienie itp. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być wszelkiego rodzaju obrażenia wewnętrzne i zewnętrzne.
 - *Przemoc emocjonalna* to powtarzające się poniżanie, ośmieszanie, upokarzanie dziecka. Brak wsparcia, uwagi jak również oczekiwania, którym nie jest w stanie podołać.
 - *Wykorzystywanie seksualne dzieci* to aktywność seksualna z udziałem dziecka, podjęta przez dorosłego. Zmuszanie drugiej osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli lub kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma lub na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus polega na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Wykorzystywanie to dotykanie, pokazywanie, zmuszanie do dotykania miejsc intymnych, gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, a także zmuszanie do seksu z osobami trzecimi, rozbieranie wbrew woli czy też pokazywanie materiałów pornograficznych. Sprawca ma przewagę fizyczną lub intelektualną nad swoją ofiarą.
 - *Zaniedbywanie* polega na nie zaspokojeniu podstawowych potrzeb materialnych czy emocjonalnych dziecka przez rodzica czy opiekuna. Brak jedzenia , odpowiednich ubrań, schronienia, bezpieczeństwa czy opieki medycznej.
5. *Osoba odpowiedzialna* za Procedurę ochrony dzieci to wyznaczony przez dyrektora placówki pracownik sprawujący nadzór nad realizacją Polityki Ochrony Dzieci w przedszkolu.
6. *Dane osobowe* to wszystkie informacje dotyczące dziecka uczęszczającego do przedszkola.
7. *Zespół interwencyjny* – zespół powołany przez dyrektora przedszkola w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka. W skład zespołu wchodzi: dyrektor, nauczyciele z grupy dziecka, psycholog, pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.

1. Wszyscy pracownicy przedszkola oraz osoby prowadzące dodatkowe zajęcia z dziećmi na terenie przedszkola sprawdzani są w Krajowym Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym.
2. Pracownicy przedszkola zapoznają się z Procedurą i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci. Obserwują zachowania dzieci (*przekaz werbalny i niewerbalny*) mogący wskazywać na doznane krzywdy.
3. W przypadku jakiegokolwiek informacji lub zauważenia przez pracownika przedszkola, że dziecko zostało skrzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i zgłoszenia tego faktu dyrektorowi lub osobie odpowiedzialnej za Politykę Ochrony Dzieci.
4. Dyrektor informuje nauczyciela, psychologa i osobę odpowiedzialną za Politykę Ochrony Dzieci; następnie wzywa rodziców/ opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa i informuje ich o podejrzeniu.
5. Dyrektor powołuje zespół interwencyjny, który sporządza:
 - opis sytuacji przedszkolnej i rodzinnej dziecka na podstawie odbytych rozmów z dzieckiem, dyrektorem, nauczycielami, psychologiem, rodzicami lub opiekunami prawnymi.
 - Plan pomocy dziecku na podstawie opisu.
6. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania, które dotyczą:
 - Działania jakie zapewnia przedszkole dziecku w celu poczucia bezpieczeństwa,
 - Wsparcia dla dziecka,
 - Skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki, by pomóc dziecku; jeśli zaistnieje taka potrzeba.
7. Wszystkie działania przewidziane w planie pomocy dziecku mają za zadanie zapewnienie dziecku pomocy i wsparcia.
8. Plan pomocy dziecku jest przedstawiony rodzicom/ opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
9. Nauczyciel, psycholog informuje rodziców/ opiekunów dziecka o obowiązku przedszkola zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiednich instytucji (*Prokuratura, Policja lub Sąd Rodzinno – Opiekuńczy*)
10. Po poinformowaniu rodziców przez nauczyciela/psychologa, Dyrektor przedszkola

składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury, policji lub wniossek o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego, Wydział Rodzinny i Nietletnich lub przesłanie formularz „ Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

11. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji do której zostało skierowane zawiadomienie.
12. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

Rozdział III

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez rodziców

1. W przypadku pozyskania przez pracowników przedszkola informacji o krzywdzeniu dziecka przez jego opiekunów należy niezwłocznie podjąć kroki interwencyjne, które zabezpieczą dobro dziecka.
2. Równolegle do działań związanych z działaniami podejmowanymi wewnątrz przedszkola, mającymi na celu udzielenie wsparcia dziecku, należy uruchomić procedurę zewnętrzną.

Procedura zewnętrzna - W przypadku przemocy fizycznej/psychicznej –szczególną procedurą w sytuacjach przemocy w rodzinie jest procedura „Niebieskiej Karty”, która została uregulowana w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” wydanym jako akt wykonawczy na podstawie art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

1. **Wszczęcie procedury:** następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta — A” przez przedstawiciela jednego z podmiotów wymienionych w art. 9d ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (czyli policji, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, służby zdrowia, pomocy społecznej), w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Jeżeli osoba ta odmawia udziału w wypełnieniu karty, może ona zostać wypełniona bez jej obecności.
2. Do wszczęcia procedury nie jest wymagana zgoda osoby pokrzywdzonej przemocą w rodzinie.
3. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury przeprowadza się co do zasady w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli to te osoby mogą być

sprawcami przemocy wobec dziecka, to działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu Karnego. (*współmałżonek, wstępni, zstępni, rodzeństwo i powinowaci, a także osoby pozostające w faktycznym wspólnym pożyciu z osobą pokrzywdzoną*). Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa.

4. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że dotyczy jej przemoc, przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Jeżeli tą osobą jest dziecko, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Po sporządzeniu formularza „Niebieska Karta – A” zostaje on przekazany przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego nie później niż w terminie 7 dni od dnia, w którym została wszczęta procedura. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” należy pozostawić u wszczynającego procedurę. Przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego po otrzymaniu formularza „Niebieska Karta A” nie później niż w ciągu 3 dni od dnia jego otrzymania przekazuje formularz członkom zespołu interdyscyplinarnego.
5. Dalsze postępowanie leży w kompetencjach instytucji, do której zostało skierowane zawiadomienie.

Procedura wewnętrzna – w przypadku stwierdzenia przez pracownika przedszkola podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania informacji dyrektorowi placówki lub w przypadku jego nieobecności osobie koordynującej Procedurę.

1. Dyrektor oraz osoby odpowiedzialne za Politykę Ochrony Dzieci wzywa osobę, którą podejrzewa o krzywdzenie i informuje ją o podejrzeniu.
2. Dyrektor oraz osoby odpowiedzialne za Politykę Ochrony Dzieci w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji sporządza jej opis oraz plan pomocy dziecku na podstawie rozmów:
 - a) z dzieckiem w obecności psychologa, który dokonuje wstępnego rozeznania sytuacji oraz udziela dziecku wsparcia i nauczyciela, który sporządza notatkę ze spotkania.
 - b) ze zgłaszającym fakt krzywdzenia dziecka,
 - c) z podejrzanym o skrzywdzenie.
3. W sprawach budzących wątpliwości czy zawitych, a także gdy osoba odpowiedzialna za politykę ochrony dzieci uzna to za konieczne, dyrektor powołuje zespół interwencyjny, w którego skład wchodzi: psycholog, nauczyciel dziecka, dyrektor, osoba odpowiedzialna za Procedurę Ochrony Dzieci.
4. Na spotkaniu zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, na podstawie opisu sporządzonego przez członków zespołu.
5. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:

- a) podjęcia przez placówkę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji,
 - b) form wsparcia, jakie placówka może zaoferować dziecku,
 - c) działań zespołu nauczycieli względem krzywdzonego dziecka,
 - d) skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.
6. Wszystkie działania mają na celu zapewnienie dziecku bezpieczeństwa i wsparcia.
 7. Plan pomocy jest przedstawiony rodzicom/ opiekunom z zaleceniem jego realizacji.
 8. W przypadku, gdy skrzywdzenie zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne. Zespół wówczas wzywa rodziców/opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, w trakcie którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia. Ze spotkania należy sporządzić protokół.
 9. Dyrektor musi poinformować rodziców/ opiekunów dziecka o obowiązku zgłoszenia podejrzenia o krzywdzeniu dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/ policja lub sąd rodzinny – opiekuńczy czy też przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego).
 10. Dyrektor po poinformowaniu rodziców, składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury czy policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego, Wydziału Rodzinnego i Nieletnich lub przesyła formularz „ Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
 11. Dalszy tok postępowania leży już w kompetencjach instytucji, do której zostało skierowane zawiadomienie o możliwym popełnieniu przestępstwa.
 12. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

Rozdział IV

Monitoring stosowania Polityki Ochrony Dzieci przed krzywdzeniem

1. Dyrektor placówki wyznacza osoby odpowiedzialne za Politykę Ochrony Dzieci w przedszkolu.
2. Wyznaczone osoby są odpowiedzialne za monitorowanie Polityki, za reagowanie na sygnały naruszenia Polityki itp.
3. Osoby odpowiedzialne za Politykę Ochrony Dzieci w przedszkolu przeprowadza wśród pracowników raz na 12 miesięcy ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki. Wzór ankiety zał. Nr 2
4. W ankiecie pracownicy przedszkola mogą proponować zmiany Polityki i wskazywać jej naruszenia.
5. Osoby odpowiedzialne dokonują opracowania wypełnionych ankiet i sporządzają na tej podstawie raport z monitoringu, który to zostaje przekazany dyrektorowi.

6. Dyrektor w porozumieniu z Radą Pedagogiczną przedszkola, wprowadza do Polityki niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom nowe brzmienie.